

3 Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi

“Her Şey Sağlık İçin, Paydaşlar Arası İşbirliği”

29 Kasım- 1 Aralık 2018
The Ankara Otel

TAM BİLDİRİLER KİTABI

3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi

"Her şey Sağlık İçin, Paydaşlar Arası İşbirliği"

29 Kasım - 1 Aralık 2018 / Ankara

Değerli Katılımcılar,

Sizleri Kongre Düzenleme Kurulu olarak 29 Kasım - 1 Aralık 2018 tarihlerinde Ankara'da The Ankara Otel' de düzenlenecek olan "3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi" ne davet etmekten mutluluk duymaktayız.

Gazi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi olarak ev sahipliğini üstlendiğimiz "Her Şey Sağlık İçin; Paydaşlar Arası İşbirliği" başlığı ile düzenlediğimiz kongremizin temel amacı: Sağlık Bilimleri alanında çalışan profesyonellerin bir araya gelmesini sağlamak, bilgileri güncellemek, paylaşımları artırmak ve paydaşlar arası işbirliğinin gelişmesine katkıda bulunmaktır.

Kongremiz kapsamında konferanslar, paneller, kurslar ve sözel/poster bildiriler yer alacak olup, bilimsel ve sosyal programa ilişkin ayrıntılara sayfamızdan ulaşabilirsiniz.

Sizleri "3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi"nde görmek ve ağırlamaktan onur duyar, saygı ve sevgilerimizi sunarız.

Prof. Dr. Mustafa Necmi İLHAN
Kongre Başkanı
Gazi Üniv. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekani

Prof. Dr. Neriman ARAL
Kongre Başkanı
Ankara Üniv. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekani

Prof. Dr. Fatma Gül ŞENER
Kongre Başkanı
Hacettepe Üniv. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekani

3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi

“Her şey Sağlık İçin, Paydaşlar Arası İşbirliği”

29 Kasım - 1 Aralık 2018 / Ankara

KURULLAR

Onursal Başkanlar

Prof. Dr. İbrahim USLAN
Gazi Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Erkan İBİŞ
Ankara Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. A. Haluk ÖZEN
Hacettepe Üniversitesi Rektörü

Prof. Dr. Metin DOĞAN
Ankara Yıldırım Beyazıt Üni. Rektörü

Prof Dr. Cevdet ERDÖL
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Rektörü

Kongre Başkanları

Prof. Dr. Mustafa Necmi İLHAN
Gazi Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Neriman ARAL
Ankara Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

Prof. Dr. Fatma Gül ŞENER
Hacettepe Üniversitesi
Sağlık Bilimleri Fakültesi Dekanı

Kongre Sekreteryası

Prof. Dr. Nevin A. GÜZEL
G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Naile BİLGİLİ
G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Ayten ŞENTÜRK ERENEL
G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü, Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Makbule GEZMEN KARADAĞ
G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Beslenme ve Diyetetik Bölümü
Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Nihan KAFA
G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü
Öğretim Üyesi

3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi

"Her şey Sağlık İçin, Paydaşlar Arası İşbirliği"

29 Kasım - 1 Aralık 2018 / Ankara

DÜZENLEME KOMİTESİ

Prof. Dr. Nevin A. GÜZEL

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Naile BİLGİLİ

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Serkan YILMAZ

A. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi,
Dekan Yardımcısı

Doç. Dr. Aslı UÇAR

A. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Aydan GENÇ

H. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Doç. Dr. Aslı AKYOL MUTLU

H. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Dekan Yardımcısı

Prof. Dr. Efsun KARABUDAK

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Beslenme ve Diyetetik Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Sultan AYAZ ALKAYA

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Fatma ARPACI

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Sosyal Hizmet Bölüm Başkanı

Doç. Dr. Deran OSKAY

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölüm Başkanı

Doç. Dr. Bülent GÜNDÜZ

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Odyoloji Bölüm Başkanı

Prof. Dr. Ayten ŞENTÜRK ERENEL

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Hemşirelik Bölümü Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Makbule GEZMEN KARADAĞ

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Beslenme ve Diyetetik Bölümü Öğretim Üyesi

Doç. Dr. Nihan KAFA

G. Ü. Sağlık Bilimleri Fakültesi
Fizyoterapi ve Rehabilitasyon Bölümü Öğretim Üyesi

3. Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi

“Her şey Sağlık İçin, Paydaşlar Arası İşbirliği”

29 Kasım - 1 Aralık 2018 / Ankara

Tam Bildiri Metinleri

Toplumun Ev Ziyaretleri Konusundaki Görüşleri: Nitel Çalışma

Ayşegül Özcan, Kamuran Özdil

Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük SYO, Halk sağlığı Hemşireliği ABD, Nevşehir

Özet:

Amaç

Bu çalışmada; halk sağlığı hemşireliği dersi uygulaması kapsamında yapılan ev ziyaretlerine ilişkin ailelerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nitel olarak planlanmıştır.

Yöntem

Araştırmanın evrenini; bir üniversitenin hemşirelik bölümü dördüncü sınıf öğrencileri tarafından hemşirelik hizmeti sunmak amacıyla ev ziyareti yapılan 102 aile oluşturmaktadır. Ev ziyaretleri öğretim elemanları danışmanlığında bir yarıyılıda haftada 16 saat ve 12 hafta olmak üzere yürütülmektedir. Öğrenciler sorumlu oldukları ailelere haftada en az 1 kez ve 45 dk ev ziyareti yapmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile uygulamanın ev ziyaretlerinin sonunda yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Bir görüşme ortalama 15-20 dakika sürmüştür. Nitel veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiş ve bireylerin ifadeleri verilmiştir. Ailelerden araştırmanın amacı anlatılarak sözlü onam alınmıştır.

Bulgular

Katılımcıların öğrenci hemşireler tarafından sunulan ev ziyaretlerine ilişkin görüşler 2 tema altında yorumlanmıştır. Katılımcıların %84.3'ünün ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri olumlu görüşler temasında değerlendirilmiştir. Bu tema altındaki alt temalar ise; “sağlığı geliştirmeye katkı”, “bakıma etki”, “hemşirelik mesleğini tanıma” olarak belirlenmiştir. Katılımcıların bu tema altında değerlendirilen ifadelerinden bazıları şöyledir. “Hayatımda ilk defa böyle bir şey görüyorum. Sizin sayenizde çocukların bakımında hatalı yaptığım bir sürü şeyi değiştirdim. Kız kardeşim başka şehirde keşke orda da öyle bir hizmet olsa”, “İnsanın evladının yatağa bağımlı olması o kadar zor ki. Bir yandan meme kanseri mahvediyor beni. Hem oğluma bakım verdiniz hem yükümü azalttınız, kolumun belimin ağrısı geçti sizin yardımınızla”, “Hemşireleri sadece tansiyon ölçer, iğne yapar birde hastaları azarlar diye bilirdim bu kadar iş yaptığını hemşireliğin ne olduğunu yeni öğreniyorum”. Diğer katılımcıların ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri önyargı teması altında toplanmıştır (%15.4). Bu tema altındaki alt temalar ise; “önyargı” ve “gereksiz görme” olmuştur. Bu tema altında değerlendirilen bazı ifadeler şunlardır: “Size ihtiyacım yok. Doktor her şeyimi yapıyor. Benim size ihtiyacım yok ama sizin bana var”. “Ev ziyareti diye ev ev gezmek sıkıntı ben senin hırsız olmadığını nereden bileyim”, “Siz öğrencisiniz diye geliyorsunuz normal hemşireler hayatta gelmez bu düzen böyle gider”.

Sonuç

Sonuç olarak; ailelerin çoğunluğunun ev ziyaretleri konusundaki görüşlerinin olumlu olduğu saptanmıştır.

Anahtar Sözcükler: Halk sağlığı Hemşireliği, Ev ziyareti, aile ve toplum

Community Views on Home Visits: Qualitative Study

Abstract:

Objective

In this study; In order to determine the opinions of the families about the home visits made within the scope of the public health nursing course, they are planned as qualitative.

Method

The universe of the research; A total of 102 families who visited the home in order to provide nursing services by fourth year students in the nursing department of a university. Home visits are conducted 16 hours a week and 12 weeks in a semester under the supervision of instructors. Students visit their families at least once a week and 45 minutes a week. The data of the study was collected by a semi-structured interview form by face to face interview at the end of the application. An interview lasted 15-20 minutes on average. Qualitative data were evaluated using content analysis and statements of individuals were given. The purpose of the study was explained to the parents and verbal consent was obtained.

Results

The views of the participants about the home visits offered by the student nurses were interpreted under 2 themes. 84.3% of the participants' opinions about home visits were evaluated with positive opinions. The themes under this theme are; "Contribution to health promotion le, irelik effect on care", "recognition of nursing profession". Some of the participants' statements under this theme are as follows. "For the first time in my life, I see something like this. Thanks to you, I changed a lot of things I did wrong in the care of children. I wish my sister would be in another city, and there would be such a service "," It is so difficult that the son of a man is dependent on the bed. On the one hand it ruins breast cancer. You have given care to my son and reduced the duty, my back pain has passed with your help yap, yap Nurses can only measure blood pressure, do an injection and scold the patients, I know that nursing is doing so much work, I'm learning new Hem. Other attendees' views on home visits are organized under the theme of prejudice (15.4%). The sub-themes under this theme are; "prejudice "and" unnecessary sight ". Some of the expressions that are evaluated under this theme are: "I don't need you. The doctor's doing everything. I don't need you but you have me yok. "Home visit she distress house visit trouble let me know how you are not a thief". "You come because you are a student, normal nurses do not survive, this order goes like this".

Conclusion

As a result; the majority of families were positive about home visits.

Keywords: Public Health Nursing, Home visit, family and community

GİRİŞ

Topluma sunulan sağlık hizmetlerinin amacına ulaşmasında ev ziyaretleri önemli yer tutar. Hemşirenin ev ziyaretlerindeki işlevi; kişi, aile ve toplumu yaşadığı gerçek ortamda tanımak, sorunlarını saptamak, öncelikleri gerçekçi bir biçimde kişi ve ailenin de katılımı ile belirlemek, yine onların katılımı ile çözüm yollarını aramak ve uygulamaktır (Büyükcoşkun, 1998). Tarihsel süreçte tamamen yardım amacı ile başlayan sosyal hizmetler daha sonraki yıllarda toplumda “sağlığın korunması ve geliştirilmesi” amacına yönelik olarak yapılan tüm sağlık hizmetlerinde ve özellikle halk sağlığı hemşireliği uygulamalarında önemli bir yer tutan ev ziyaretlerinin yerleşmesinde temel oluşturmuşlardır (Yıldız, 2003).

Literatürde ev ziyareti; belirli aralıklarla yapılan ziyaretler yoluyla öğrenmeyi pekiştiren, yaparak gösterme ve gözlemeden sonra anında uygulama ve geri bildirim imkânı veren, bir grup ortamında mümkün olmayan özel, serbest tartışmaları geliştiren ve hastayı soyut bir varlık olarak değil de bir çerçeve içinde ele alan, esnek bir eğitim yaklaşımı olarak tanımlanmaktadır (Bowen,1995). Nitekim uluslararası çalışmalarda; pediatrik gruptan geratrik gruba kadar yaşamın her döneminde ve farklı sağlık sorunlarında hemşireler tarafından ev ziyareti yoluyla sunulan sağlık hizmetlerinin etkinliğini kanıtlayan çalışmalar yer almaktadır (Phongtankuel et al. 2017; Wells et al. 2017; Dodge 2015). Örneğin çocuk sağlığının geliştirilmesi ve çocuklarda ihmal-istismar görülme oranlarının azaltılması amacıyla yapılan bir çalışmada ev ziyaretlerinin zor olmakla beraber; sağlık kullanımı ve çocuk gelişimi üzerine yüksek riskli aileler arasında olumlu sonuçlar doğurabilen ve ailelere umut veren bir destekleyici hizmet olduğu belirtilmektedir (Avellar and Supplee 2013).

Ev ziyaretlerinin önemi ülkemizde hemşirelik tarihinin başlangıcından bu yana vurgulanmıştır. Seden 1968’de ev ziyaretlerinin; halk sağlığı hemşiresinin aileye hizmet sunumunda en eski yöntem olmasıyla beraber hemşirelik hizmetlerinin en rahat ve en verimli şekilde sağlandığını bu nedenle geçerliliğini her zaman koruduğunu belirtmiştir (Seden 1968). Ülkemizde de ev ziyaretlerinin etkinliğini gösteren birçok çalışma mevcuttur. Durmaz çalışmasında düzenli yapılan ev ziyaretleri ile verilen eğitim, danışmanlık, takip gibi hemşirelik hizmetleri sonrasında yaşlıların tetanos bağışıklaması, ilaç kullanımına uyum, düzenli beslenme ve diyetle uyum oranlarında artış olduğunu saptamıştır (Durmaz 2001). İnmeli hastalara bakım verenlerin bakım yükünü algılamada ev ziyaretlerinin etkinliğinin belirlendiği deneysel bir çalışmada, ev ziyaretleri yapılan deney grubunun bakım verme yükü algılarının azaldığı bulunmuştur (Temizer, 2009). Kitiş araştırmasında, diyabetli kişilerle yaptığı çalışmasında evde hemşirelik izlemi sonunda diyabetlilerin beslenme ile ilgili öz bakım davranışlarında, fiziksel aktivite ile ilgili uygulamalarında, ayak bakımı, ilaç kullanımı, ayak sağlığı durumlarında anlamlı farklılıkların olduğunu saptamıştır (Kitiş 2002). Doğum sonrası altı ay boyunca ev ziyareti yoluyla desteklenen etkili emzirme konusunda verilen eğitimin etkili olduğu saptanmıştır (Erenel ve Eroğlu 2009). Bir başka çalışmada ise; Doğum sonrası ev ziyaretleri yoluyla verilen aile planlaması danışmanlığının etkili aile planlaması yöntemi kullanma durumunu olumlu yönde etkilediği saptanmıştır (Duman ve Yılmazel 2014). Sağlık göstergelerine etkisine ilişkin bu bulguların beraberinde toplumun katkı ve katılımının dolayısıyla ev ziyaretlerine ilişkin görüşlerinin önemli olduğu düşünülmektedir.

Bu çalışmada; halk sağlığı hemşireliği dersi uygulaması kapsamında yapılan ev ziyaretlerine ilişkin ailelerin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla nitel olarak planlanmıştır.

YÖNTEM

Araştırmanın Tipi

Araştırma nitel tipte yapılmıştır.

Araştırmanın Çalışma Grubu

Araştırmanın evrenini; bir üniversitenin hemşirelik bölümü dördüncü sınıf öğrencileri tarafından hemşirelik hizmeti sunmak amacıyla ev ziyareti yapılan 102 aile oluşturmaktadır. Nitel veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiş ve bireylerin ifadeleri verilmiştir.

Verilerin Toplanması

Ev ziyaretleri öğretim elemanları danışmanlığında bir yarıyılta haftada 16 saat ve 12 hafta olmak üzere yürütülmektedir. Öğrenciler sorumlu oldukları ailelere haftada en az 1 kez ve 45 dk ev ziyareti yapmaktadır. Araştırmanın verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile uygulamanın ev ziyaretlerinin sonunda yüz yüze görüşme yapılarak toplanmıştır. Bir görüşme ortalama 15-20 dakika sürmüştür.

Verilerin Analizi

Veriler içerik analizi kullanılarak değerlendirilmiş ve bireylerin ifadeleri verilmiştir.

Etik İlkeler

Ailelerden araştırmanın amacı anlatılarak sözlü onam alınmıştır.

BULGULAR

Ailelerin ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri 2 tema altında yorumlanmıştır. Katılımcıların %84.3'ünün ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri kazanımlar temasında değerlendirilmiştir. Bu tema altındaki alt temalar ise; *“sağlığı geliştirmeye katkı”*, *“bakıma etki”*, *“hemşirelik mesleğini tanıma”* olarak belirlenmiştir. Diğer katılımcıların ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri *“önyargı”* teması altında toplanmıştır (%15.4). Bu tema altındaki alt temalar ise; *“güvensizlik”* ve *“önyargı”* olmuştur (Tablo 1).

Tablo 1. Katılımcılarla yapılan görüşmelerin analizinden elde edilen temalar (N=102)

Tema	Alt Tema
Kazanımlar Teması (n: 86 %84.3)	Sağlığı geliştirmeye Katkı
	Bakıma etki
	Hemşirelik mesleğini tanıma
Önyargı (n:16 %15.7)	Güvensizlik
	Gereksiz görme

1. Kazanımlar Teması

Katılımcıların bazılarının görüşleri “Kazanımlar” temasında (%84.3) değerlendirilmiştir. Tema altındaki alt temalar ise; “Sağlığı geliştirmeye Katkı”, “Bakıma etki”, “Hemşirelik mesleğini tanıma” olarak belirlenmiştir. Bu tema altında değerlendirilen ifadelerinden bazıları şöyledir:

Sağlığı geliştirmeye Katkı

“Hayatımda ilk defa böyle bir şey görüyorum. Sizin sayenizde çocukların bakımında hatalı yaptığım bir sürü şeyi değiştirdim. Kız kardeşim başka şehirde keşke orda da öyle bir hizmet olsa” (K5).

“Evladım ben şeker hastası olduğumu bilmiyordum siz söylemeseniz ne hastaneye gider ne de şekerimi ölçtürürdüm. Hem de çok yüksek çıktı şekerim siz olmasanız belki şeker komasına girerdim” (K11).

En çokta sevindiğim artık oğlumun beslenmesine patates kızartması, hazır kek koymuyorum. Hem o vazgeçti hem de ben nasıl öğünler hazırlayacağımı öğrendim. Teşekkür ediyorum size” (K1)

Bakıma etki

“İnsanın evladının yatağa bağımlı olması o kadar zor ki. Bir yandan meme kanseri mahvediyor beni. Hem oğluma bakım verdiniz hem yükümü azalttınız, kolumun belimin ağrısı geçti sizin yardımınızla”(K4).

“Oğlum hep yatağa kaçırıyor, altını ıslatıyordu. Ne yapsam düzeltemedim. Ama sizin sayenizde artık hem altına kaçırıyor hem de utanmıyor. Ama ben ne kadar yanlış davrandığımı anladım”(K21).

“kayınpederim hem yatağa bağımlı hem demans hastası. Her şeyin yükünü çekmekten o kadar yorulmuştum ki çocuklar ev dede bir yandan parasızlık bir yandan. Devletin ne kadar destek verdiğini bilmiyordum. Siz anlattıktan sonra evde bakım hizmetleri ile görüşüyorum sürekli eve yatak geldi bez parası alabiliyorum. Öyle çaresizdim ki aslında bilgisizlikmiş. İyi ki geldiniz evimize” (K13).

Hemşirelik mesleğini tanıma

“Hemşireleri sadece tansiyon ölçer, iğne yapar birde hastaları azarlar diye bilirdim bu kadar iş yaptığını hemşireliğin ne olduğunu yeni öğreniyorum”(K3).

“Eskiden hemşireler hiç gülmez bize zaman ayırmazdı. Şimdi evlere geliyorsunuz” (K11).

“Hemşirelerin böyle uygulamalar yaptığını bilmiyorduk bu uygulamayı çok beğendik” (K14).

“İlk basta bizi doktor ve ya tıp öğrencileri olarak algıladılar. İlerleyen ziyaretlerde bizlere artık hemşire, hemşirem ailemizin hemşiresi gibi ifadelerle seslendikleri oldu” (K3).

2. Önyargı Teması

Diğer katılımcıların ev ziyaretlerine ilişkin görüşleri “önyargı teması” (%15.7) altında toplanmıştır Bu tema altındaki alt temalar ise; “güvensizlik” ve “gereksiz görme” olmuştur. Bu tema altında değerlendirilen bazı ifadeler şunlardır:

Güvensizlik

“Ev ziyareti diye ev ev gezmek sıkıntı ben senin hırsız olmadığını nereden bileyim” (K7).

“Başta size tepkiliydim hiç güven duymadım hatta eve almaktan korktum ama daha sonra iyi ki de sizler kabul etmişim diye düşündüm”(K6).

“Yanlış anlamayın ama devir o kadar kötü ki hırsız var katili var her hemşireyiz diye geleni eve alsak görüyorsunuz televizyonda neler duyuyoruz. Ben hastaneye giderim daha iyi” (K18)

Gereksiz Görme

“Size ihtiyacım yok. Doktor her şeyimi yapıyor. Benim size ihtiyacım yok ama sizin bana var”(K15).

“Siz öğrencisiniz diye geliyorsunuz normal hemşireler hayatta gelmez bu düzen böyle gider”(K1).

“Bu devirde ne ziyareti herkesin okuma yazması var evde interneti var özel hastaneler ayağımızın altında. Eve geldiğinizde ne değişecek ki. Kan tahlili yok, röntgen yok”(K14)

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu çalışmada ailelerin çoğunluğunun ev ziyaretleri konusunda görüşlerinin olumlu olduğu saptanmış ve bu konuda ki görüşleri kazanımlar teması (%84.3) altında değerlendirilmiştir. Örneğin bir aileye yapılan ev ziyaretinde yapılan hemşirelik girişimleri ile erken tanı konması bireyin ve ailenin sağlığın korunması ve geliştirilmesi için önemli bir kazanımdır. Katılımcı bu durum hakkındaki düşüncelerini şöyle ifade etmiştir: *“Evladım ben şeker hastası olduğumu bilmiyordum siz söylemeseniz ne hastaneye gider ne de şekerimi ölçtürürdüm. Hem de çok yüksek çıktı şekerim siz olmasanız belki şeker komasına girerdim” (K11)*. Literatürde ev ziyaretlerinin erken tanı hizmetlerinde etkili olduğunu gösteren nicel çalışmalar yer almaktadır. 50-64 yaş grubu kadınlarda yapılan randomize kontrollü bir çalışmada, ev ziyareti yapılan grubun kontrol grubundan %13.3’den daha fazla meme kanser tarama yaptırdıkları belirtilmiştir (Champion et al. 2002). Ülkemizde yapılan bir çalışmada gebelerde ruhsal sorunların erken dönemde saptanmasında ev ziyaretlerinin önemi belirtilmiştir (Daştan ve ark. 2015). Kronik hastalıklarda erken tanı ve tarama hizmetlerine katılımın artırılmasında ev ziyaretlerinin etkinliğine ilişkin nicel verilerin yanı sıra çalışmamızda elde edilen nitel bulgularda toplumun farkındalığının artırılması açısından önemli olduğu düşünülmektedir.

Uzun süreli bakım verme, hem bakım veren hem de hasta için oldukça zor bir süreçtir. Bu nedenle özellikle demans, Alzheimer, felç vb. uzun süreli bakıma ihtiyacı olan hastaların ve ailelerinin bakım hizmetleri açısından desteklenmesi önemlidir. Nitekim yapılan çalışmalar uzun süreli bakım ihtiyacı olan hastalarda ev ziyaretlerinin etkinliğini göstermektedir (Tøien et al. 2018; Baker ve Fatoye 2017). Bu çalışma da özellikle bakım veren aile üyelerinin ev ziyaretleri yoluyla sunulan hemşirelik hizmetlerine ilişkin olumlu görüşleri sunulan hizmetin etkinliğini yansıtmaktadır. Örneğin yatağa bağımlı oğluna bakım veren mastektomi olan bir annenin *“İnsanın evladının yatağa bağımlı olması o kadar zor ki. Bir yandan meme kanseri mahvediyor beni. Hem oğluma bakım verdiniz hem yükümü azalttınız, kolumun belimin ağrısı geçti sizin yardımınızla” (K4)* şeklindeki ifadesi oldukça dikkat çekicidir. Mastektomili hastalarda taburculuk sonrası ev ziyaretlerinde özellikle bireyin omuz ve kol egzersiz programına uyum sağlaması için gerekli eğitimin ve psikolojik desteğin verilmesi oldukça önemlidir (Karamanoğlu ve Özer 2008). Ancak takip edilen bu ailede olduğu gibi kadının kendinden başka bakımını sürdürdüğü aile bireylerinin olması bakım yükünü daha da ağırlaştırmaktadır. Benzer şekilde evde bakım yükünü ve birçok iş yükünü üstlenen başka bir kadının *“kayınpedirim hem yatağa bağımlı hem demans hastası. Her şeyin yükünü çekmekten o kadar yorulmuştum ki çocuklar, ev, dede bir yandan parasızlık bir yandan. Devletin ne kadar destek verdiğini bilmiyordum. Siz anlattıktan sonra evde bakım hizmetleri ile görüşüyorum sürekli eve yatak geldi bez parası alabiliyorum. Öyle çaresizdim ki aslında bilgisizlikmiş. İyi ki geldiniz evimize” (K13)* şeklindeki ifadesi ev ziyareti yoluyla aldığı danışmanlık, sevk ve eğitim hizmetlerinin faydasını açıklar nitelikte olduğu düşünülmektedir. Ergül ve Bayık’ın toplumun halk ağılığı hemşiresinde beklentilerini incelediği çalışmasında ailelerin hastalıktan etkilenme dereceleri arttıkça hemşirelik bakım hizmetlerine olan ihtiyaç ve taleplerinin de arttığını saptanmıştır (Ergül ve Bayık 2011). Bu nedenle özellikle bakım hizmetlerinin sunumunda öncelikli ailelerin belirlenmesi ve hizmetlerin planlanması önemlidir.

Ev ziyaretleri ile sunulan sağlık ve bakım hizmetleri uzun süreli bakıma ihtiyacı olan bireyler kadar, çocuklar ve anneler açısından da oldukça önemli bir yere sahiptir. Çamözü ve Bebiş’in çalışmada 3-6 yaş çocuğu olan ebeveynlere 3 kez ev ziyareti ve 2 kez yapılan telefon

görüşmesi sonunda deney grubundaki ebeveynlerin sigara bırakma durumlarında kontrol grubuna göre anlamlı farklılık olduğu saptanmıştır (Çamözü ve Bebiş 2017). Bu çalışmada da bir anne çocuk sağlığı açısından yaşadığı olumlu kazanımı şöyle ifade etmektedir: “*Oğlum hep yatağa kaçırıyor, altını ıslatıyordu. Ne yapsam düzeltemedim. Ama sizin sayenizde artık hem altına kaçırıyor hem de utanmıyor. Ama ben ne kadar yanlış davrandığımı anladım*”(K21).

Sonuç olarak; bu çalışmada ailelerin çoğunluğunun ev ziyaretleri konusundaki görüşlerinin olumlu olduğu saptanmıştır. Bu sonuçların; hemşirelik hizmetlerinin sunumu ve planlanmasında sağlık politikalarının oluşturulmasında nicel verilerin sunulduğu çalışmaların beraberinde katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ancak çalışmada az bir oranda olsa da (%15.7) ailelerin hemşirelik öğrencileri tarafından sunulan ev ziyaretlerine ilişkin güvensizlik ve gereksiz görme gibi önyargılarının da olduğu saptanmıştır. Bu soruna ilişkin güvenlik önlemlerinin alınması ve çözüm önerilerinin geliştirilmesi için farklı çalışmaların yapılmasının gerekli olduğu düşünülmektedir.

Kaynaklar

1. Büyükcoşkun A. “Yaşlılık Sorunları ve Hemşirelik Bakımı”. Erefe İ (Ed.)Halk Sağlığı Hemşireliği El Kitabı, Birlik Ofset Matbaası, İstanbul 1998, 170-183.
2. Yıldız S. Profesyonel hemşirenin rol ve görevleri. Modern Hastane Yönetimi Dergisi 2003; 7: 35-40.
3. Bowen P. Thinking About Home Care Home Support. Canada. 1995; 52–54.
4. Phongtankuel V, Adelman RD, Trevino K, Abramson E, Johnson P, Oromendia C, Henderson C, Reid MC. Association between nursing visits and hospital-related disenrollment in the home hospice population. American Journal of Hospice and Palliative Medicine, 2017; 35(2): 316-323.
5. Wells S, O'Neill M, Rogers J, Blaine K, Hoffman A, McBride S, Tchudy M, shumskiy I, Mauskar S, Berry J G. Nursing-led home visits post-hospitalization for children with medical complexity. Journal of pediatric nursing, 2017; 34: 10-16.
6. Dodge KA Nurse home visits for infants and toddlers of low-income families improve behavioural, language and attention outcomes at age 6–9 years; paraprofessional visits improve visual attention and task switching Evidence-Based Nursing 2015;18:50-51.
7. Avellar SA, Supplee LH. Effectiveness of home visiting in improving child health and reducing child maltreatment. Pediatrics.2013; 132 (2): 90-99.
8. Seden F. Halk sağlığı Niçin? Nasıl? (1. baskı), Zeynep Kamil Hastanesi Koruma Derneği, İstanbul, 1968: 13-93.
9. Durmaz P. Yaşlılara Verilen Hemsirelik Hizmetlerinin Yasam Kalitesine Etkisinin İncelenmesi, Hemsirelik Programı Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2001.

10. Temizer H. İnmeli Hastalara evde Bakan Aile Üyelerine Verilen Hemşirelik Girişimlerinin Bilgi Düzeylerine ve Bakım Yükünü Algılamalarına Etkisi Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Halk sağlığı Hemşireliği Anabilim Dalı. Erzurum, 2009.
11. Kitis Y. Diyabetlilerin Evde İzlenmesinin Diyabet Kontrolüne Etkisi, Hemşirelik Programı Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2002.
12. Erenel AŞ, Eroğlu K. Doğum Sonrası Dönemde Ev Ziyareti Yoluyla Desteklenen Emzirme Eğitim Modelinin Laktasyonel Amenore Metoduna Etkisi. *Türkiye Klinikleri Journal of Gynecology and Obstetrics*, 19(4), 179-188.
13. Duman NB, Yılmazel G. The effect of family planning consultancy provided through postpartum home visits upon effective use of family planning methods. *Journal of Education and Research in Nursing*, 2014; 11(2): 52-59.
14. Champion V, Skinner C, Menon U, Seshadri R, Anzalone D, Rawl S. Comparisons of tailored mammography interventions at two months post intervention. *Ann Behaviour Medicine*, 2002; 24(3): 211-18.
15. Daştan NB, Deniz N, Şahin B. Kars' ta Gebelerin Ev Ziyareti İle Ruhsal Durumlarının Belirlenmesi. *Journal of Psychiatric Nursing/Psikiyatri Hemşireleri Derneği*, 2015, 6(2):71-78.
16. Tøien, M., Bjørk, I. T., & Fagerström, L. (2018). An exploration of factors associated with older persons' perceptions of the benefits of and satisfaction with a preventive home visit service. *Scandinavian journal of caring sciences*, 32(3), 1093-1107.
17. Baker E, Fatoye F. Clinical and cost effectiveness of nurse-led self-management interventions for patients with copd in primary care: A systematic review. *International journal of nursing studies*, 2017; 71: 125-138.
18. Karamanoğlu AY, Özer FG. Mastektomili Hastalarda Evde Bakım. *Meme Sağlığı Dergisi/Journal of Breast Health*, 2008; 4(1):3-8.
19. Ergül Ş, Bayık A. Toplumun halk sağlığı hemşirelik hizmetlerinden beklentilerinin belirlenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Programı (Yüksek Lisans Tezi)*. İzmir 2001.
20. Çamözü E, Bebiş H. 3-6 Yaş Çocuğu Olan Ebeveynlere Ev Ziyaretinde Transteoretik Model Kullanılarak Verilen Sigara Bıraktırma Eğitiminin Etkinliği. *Gülhane Sağlık Bilimleri Enstitüsü*. Ankara, 2017.